

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 3 juni – 12:00 uur d.d. 4 juni

5.1.2e Directie Communicatie Vragen? Mail naar 5.1.2e@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 Kinderen vanaf 12 jaar met een medisch risico 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffenen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Nu het Gezondheidsraad-advies en het daarop volgende besluit van het kabinet rondom het Janssen-vaccin is ingedaald bespreken media de 'nieuwe hobbels' binnen de vaccinatiecampagne. Zo wordt de 'weer' uitgestelde einddatum in De Telegraaf besproken en vraagt Trouw zich af wat er moet gebeuren met de overgebleven vectorvaccins. Het hoofdredactioneel commentaar van De Telegraaf benadrukt dat de boodschap 'verwarrend' is: het vaccin is veilig en effectief, maar we gaan hem niet meer gebruiken. Die onduidelijke boodschap zou volgens het commentaar van invloed kunnen zijn op de vaccinatiebereidheid, en laat dat nou net de snelste uitweg uit de crisis zijn. Volgens vaccinoloog Ben van der Zeijst (LUMC) zou het besluit ook juist goed kunnen uitpakken voor de vaccinatiebereidheid: "De meeste mensen hadden al een voorkeur voor Pfizer vanwege de hogere effectiviteit en dat middel krijgen ze nu hoogstwaarschijnlijk." Toch klinkt via de corporate kanalen van VWS en minister De Jonge nog steeds de oproep voor vaccin-keuzevrijheid. Men vindt het oneerlijk dat er nog niet gekozen kan worden nu we met een luxeprobleem zitten.
- Net zoals in de Kamer klinkt ook daarbuiten de oproep om kinderen vanaf 12 jaar met een medisch risico te vaccineren. Zo roept vader Ronald Klomp in de uitzending van EenVandaag op om zijn 16-jarige dochter Madelief, met een aangeboren hartafwijking, uit te nodigen voor vaccinatie. Klomp schreef eerder al een mail aan premier Rutte en ministers De Jonge en Slob, maar zegt daarop nog geen reactie te hebben gehad. Jaarlijks neemt het gezin de grieprik vanwege de kwetsbaarheid van Madelief. Klomp begrijpt er daarom 'niets van' dat zijn dochter niet gevaccineerd wordt en zal moeten wachten tot haar achttiende. Voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde Károly Illy reageert in de uitzending en geeft aan Klomp's zorgen te snappen, maar wijst er vooral op dat de kans dat kinderen onder de achttien ernstig ziek worden door corona heel klein is.
- NZA zegt dat er in de ziekenhuizen meer operatiekamers beschikbaar zijn en mensen die binnen zes weken zorg nodig hebben, die ook weer vaker op tijd en zoals gepland kunnen krijgen. Van de operatiekamers is nu 76% weer in gebruik, dit was vorige week nog 66%.
- Opnieuw aandacht voor de 'Sywert-deal' na de 'onthulling' (de Volkskrant) van minister Van Ark dat de overheid een groot aantal mondkapjesorders deels of zelfs volledig heeft voorgefinancierd. De Volkskrant benadrukt dat Van Lienden en zijn compagnons in hun deal zo een 'uiterst gering' risico liepen terwijl ze een hoge winstmarge hanteerden. Ook blijft de hoofdvraag, waarom juist het net opgerichte bedrijfje van Van Lienden een van de grootste overheidsorders kreeg, volgens de krant onbeantwoord. Volgens het AD vrezen politici dat de 'Sywert-deal' een voorbode is van meer potentiële missers tijdens de coronacrisis. Ook stelt de krant dat minister Van Ark hierdoor 'nieuw huiswerk' mee heeft gekregen over het voorschieten van de mondkapjes.
- In de uitzending van EenVandaag vertelt ondernemer Hans Prins over zijn 'Sywert-deal'. Prins zegt in de uitzending dat Van Lienden geld heeft verdiend aan een deal met hem, terwijl Van Lienden zei als non-profit organisatie te handelen. Prins leverde mondkapjes aan Van Lienden voor een speciale prijs omdat Van Lienden zei deze aan de zorg te leveren, maar hij ontdekte dat Van Lienden de mondkapjes met winst aan de zorg doorverkocht.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- CBS meldt dat het aantal sterfgevallen in alle leeftijdsgroepen weer is teruggekeerd naar een normaal niveau. Dat was al zo bij de 80-plussers, maar vorige week ook bij mensen die jonger zijn.
- LCPS meldt dat de bezetting in de ziekenhuizen is afgenomen. Er liggen nu 1098 mensen met corona in het ziekenhuis (gisteren: 1189), van wie 394 op de IC (gisteren: 420).

Informatiebehoefte

- NZA zegt dat er in de ziekenhuizen meer operatiekamers beschikbaar zijn en mensen die binnen zes weken zorg nodig hebben, die ook weer vaker op tijd en zoals gepland kunnen krijgen. Van de operatiekamers is nu 76% weer in gebruik, dit was vorige week nog 66%. Zeven ziekenhuizen kunnen zorg die binnen zes weken moet worden gegeven echter nog steeds niet allemaal op tijd verlenen. "Dit wil niet zeggen dat patiënten gezondheidsschade oplopen. Het kan zijn dat andere zorginstellingen de zorg overnemen", benadrukt de NZa. Twintig ziekenhuizen melden dergelijke 'kritiek planbare zorg' niet volledig volgens planning te kunnen leveren. Vorige week waren dit er 25. Planbare zorg wordt in 22% van de ziekenhuizen niet gegeven, wat vorige week nog 29% was. Het aantal ziekenhuizen dat deze zorg weer wel helemaal kan geven steeg van 2 naar 5%. "In de langdurige zorg zien we dat er weer steeds meer bedden bezet zijn en

dat het aantal mensen dat overlijdt daalt. Daarnaast vertonen de wachtlijsten in de langdurige zorg een dalende lijn", aldus NZa verder. Het gaat hier bijvoorbeeld om gehandicaptenzorg en verpleeghuiszorg.

- Een medisch team (23 zorgmedewerkers) en voormalig directeur-generaal van het RIVM, Marc Sprenger, vertrekken vrijdag naar Suriname om te kijken wat nodig is om de noodsituatie in het land onder controle te krijgen. Surinaamse president Chan Santokhi stelt dat Suriname 'het als land en samenleving' momenteel niet meer kan dragen.
- De rechtbank in Den Haag bepaalt in twee verschillende kort gedingen van Stichting Fit Is Medicijn en een groep van zestig sportscholen tegen de Nederlandse Staat dat sportscholen voorlopig gebonden blijven aan de coronamaatregelen en nog niet volledig open mogen. De rechter is het met de Staat eens dat de maatregelen die van toepassing zijn op de sportscholen "noodzakelijk en proportioneel zijn" en een "legitiem doel dienen".
- Uit gegevens van marktonderzoeker IRI, die NU.nl heeft opgevraagd, blijkt dat er tot nu toe zo'n drie miljoen zelftests verkocht zijn. De piek in de verkopen vond plaats in een week tijd aan het einde van april en begin van mei: ruim 744.000 verkochte tests. Sinds die piek daalt het aantal verkochte tests, tot zo'n 375.000 vorige week. De prijs is sinds medio april meer dan gehalveerd. Onderzoeker van IRI zegt: "De prijs daalde naarmate de beschikbaarheid toenam."
- Via de corporate kanalen van VWS vragen over de CoronaCheck-app/Testen voor Toegang: "Waarom moet je nog steeds laten testen als je al volledig gevaccineerd bent?"
- Het TT Festival in Assen gaat niet door vanwege de coronamaatregelen. De organisatie laat weten dat de versoepelingen net niet op tijd komen om het festival te laten doorgaan. Het festival stond gepland van 19 tot en met 27 juni.

Vaccinatiecampagne

- GGD GHOR Nederland laat weten dat ongeveer 13.000 mensen van de 140.000 ingeplande afspraken ervoor hebben gekozen om een nieuwe vaccinatieafpraak in te plannen, zodat zij niet met het Janssen-vaccin, maar met het BioNTech/Pfizer- of het Moderna-vaccin gevaccineerd worden. Dit betekent dat 9% afziet van het Janssen-vaccin.
- Data-analist Yorick Bleijenberg zegt via Twitter: "Waarschijnlijk heeft nu 50% van de volwassenen een eerste prik ontvangen. Dit weten we niet zeker, want geen #OpenData, maar dit is nu mijn inschatting."
- In de Pauluskerk (Rotterdam) zijn donderdag 115 daklozen, arbeidsmigranten en mensen zonder verblijfsvergunning gevaccineerd. Er was veel animo, want 's ochtends stond er meteen een rij. Sommigen bleken huiverig en keken eerst van een afstandje toe hoe anderen het vaccin kregen, meldt de woordvoerder van de kerk. Nadat medewerkers van de GGD en de straatdokter met ze in gesprek waren gegaan, liet menigeen zich alsnog inenten.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge vragen mensen, die meestal nog niet aan de beurt zijn geweest of ze mogen kiezen voor Janssen, en of dat kan voordat ze op vakantie gaan.
- [AD](#) roept Nederlanders die discussie over vaccinatie binnen hun gezin of familie ervaren op om te mailen naar de redactie. De krant is bezig met een artikel over discussie over vaccinatie.
- [Trouw](#) beantwoordt de vraag: Wat doen we met alle vaccins Janssen en AstraZeneca die we overhouden? Nu die vaccins uit het vaccinatieprogramma zijn gehaald.
- [AD](#) beantwoordt verschillende vaccinatievragen, onder andere: Waarom zou je je als gezonde dertiger laten inenten tegen corona?

Het gele boekje

- Alle GGD'en gaan vanaf maandag de coronavaccinaties met een stempel in de gele inentingsboekjes zetten. De GGD'en Drenthe, IJsselmer en Brabant-Zuidoost beginnen vrijdag al met het stempelen. Voor de verandering moest in korte tijd veel geregeld worden, zeggen de instanties: "Er moet een aparte balie worden ingericht met aandacht voor de coronamaatregelen, personeel geregeld, stempels gemaakt, enzovoort." Mensen die al eerder gevaccineerd zijn, kunnen vanaf maandag alsnog een stempel krijgen als ze dat willen.
- [De Telegraaf](#) gaat in op het gebruik van het gele boekje en stelt onder andere de volgende vragen: 1) Hoe kom ik aan een gele boekje? 2) Wat heb je aan een stempel in het boekje? 3) Wat te doen als je al gevaccineerd bent?
- Via de corporate kanalen van VWS vragen over vaccinatie. Een aantal keer de vraag hoe je je vaccinaties in je gele boekje moet laten zetten als je al gevaccineerd bent. Ook de vraag waar je het boekje kan aanschaffen. En veel vragen dat de vaccinaties niet in mijnRIVM staan, deze mensen maken zich zorgen of het wel goed gaat. Ook via de social mediakanalen van minister De Jonge vragen over hoe gevaccineerden alsnog hun stempel in het gele boekje krijgen.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- Presentator Beau van Erven Dorens liet zich in zijn talkshow live vaccineren door LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers en kreeg het Janssen-vaccin toegediend.

Betekenisgeving

- **MIND** reageert via Twitter op het KidsRight-rapport: "Ondanks oproepen bleef onderwijs lang op afstand. Rapport toont toename kindermishandeling en emotionele verwaarlozing tijdens lockdown en "laat het sluiten van de scholen nu al leerachterstanden en een negatieve impact op de geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren zien.""
- In een uitgebreid [interview](#) met oud RIVM-directeur **Roel Coutinho** bij NPO Radio 1, waarin het onder andere gaat over het wereldwijde vaccinatieprogramma en de vaccinatiecampagne, geeft Coutinho aan zich erover te verbazen dat de politiek zich uit over het mogelijk vervroegd versoepelen. Het is volgens Coutinho te vroeg om te spreken over het afschalen van maatregelen. Ook moet je volgens Coutinho voorzichtig zijn en geen beloftes maken voordat er voldoende gegevens beschikbaar zijn.

- Trouw stelt dat minister De Jonge de 'gevierde man is, nu de crisis is geweken'. Zo regent het volgens de krant in de Kamer complimenten over de corona-aanpak van de minister, wat 'nogal een contrast is met eerdere coronadebatten'. Zo werd enkele maanden geleden nog gespeculeerd of De Jonge nog wel 'de juiste man op de juiste plek was' en klonk er harde kritiek vanuit de Kamer. Inmiddels hebben de rap dalende besmettingen- en ziekenhuiscijfers de harde kritiek volgens de krant doen 'verstommen'. Ook is de tijd aangebroken om terug te kijken en willen SP en Volt dat de Algemene Rekenkamer onderzoekt 'wat er fout ging' bij de besteding van het geld.
- In NRC een interview met **handbalster Yvette Broch** die 'weigert' zich te laten vaccineren en afziet van deelname aan de Olympische Spelen omdat ze in Tokio, zonder vaccinatie, afgezonderd van het Nederlandse team zou moeten leven. Broch geeft aan dat de ze in de 'mainstream media' en van NOC*NSF 'bijna alleen maar één kant van het verhaal hoorde': dat het vaccin deugt en dat het risico op bijwerkingen klein is. Broch is zelf 'wat dingen' gaan onderzoeken en is gaan kijken naar een alternatief geluid waardoor ze is gaan twifelen en uiteindelijk heeft besloten om geen vaccin te nemen. Zo stelt Broch: "We weten helemaal niet wat het vaccin doet op lange termijn." Verder geeft ze aan dat het haar door de sportbond 'heel moeilijk wordt gemaakt' nu ze heeft besloten af te zien van vaccinatie: "Officieel heb ik een keuze, maar eigenlijk heb ik geen keuze."
- **Thea Noga, straatarts in de medische dienst van de Pauluskerk**, noemt het zuur dat daklozen weer terug de straat op moeten nadat ze de afgelopen maanden gebruik konden maken van de nachtopvang in de Maassilo (Rotterdam). "Nét nu we ze in beeld hadden. Nu zwermen mensen weer uit over de parken en de stad. Een enorme gemiste kans dat we ze geen nachtopvang meer bieden. Op straat worden alle problemen nog erger."
- Kamerleden reageren via Twitter positief op het stempelen van de vaccinatie in het gele boekje. **D66-Kamerlid Jan Paternotte**: "Vers van de pers: de GGD GHOR gaat elk gele boekje desgevraagd stempelen. Heel goed!!" **PvdA-Kamerlid Attje Kuiken**: "Heel fijn dat dit nu toch wordt geregeld! #teamgeleboekje."
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge roept men op om niet in gezonde mensen te prikken.
- Via de corporate kanalen van VWS veel positieve reacties op Beau van Erven Dorens' vaccinatie in zijn eigen talkshow.

Vaccinatiecampagne – uitsluitend mRNA-vaccins voor jongere mensen

- AD stelt dat het gevierde Janssen-vaccin met het advies van de Gezondheidsraad grotendeels bij het 'grofvuil' werd gezet. Twee 'enorme tegenvallers' hebben het vaccin drie maanden na goedkeuring opgebroken: 1) de zeldzame bijwerking van trombose en een verlaagd aantal bloedplaatjes, die bij jongeren in verhouding vaker optreedt dan bij ouderen; 2) dat Janssen 'in tegenstelling tot de 'mRNA-concurrenten' nog niet tot grote leveringen in staat is', vooral door de productieproblemen in de Verenigde Staten. Het 'afdenken' van het 'uiterst effectieve vaccin' benadrukt volgens de krant de luxe situatie waarin Nederland verkeert. De krant spreekt de verwachting uit dat sommige Nederlanders alsnog voor de Janssen prik zullen kiezen, mede doordat één inenting genoeg is.
- De Telegraaf kopt "Toch weer later" over de vaccinatiecampagne en stelt dat door 'nieuwe hobbels op de weg' het scenario met 'vallen en opstaan' weer uit de kast dreigt te komen. De tegenvallende leveringen en het schrappen van het 'wondermiddel' Janssen zijn volgens de krant de zoveelste tegenvallers in de vaccinatiecampagne. Bijkomend gevolg van het schrappen van het Janssen-vaccin is volgens **vaccinoloog Ben van der Zeijst (LUMC)** het risico dat het vertrouwen in vaccins daalt, zoals gebeurde tijdens het 'gedoe' met AstraZeneca. Maar volgens Van der Zeijst zou het ook juist goed kunnen uitpakken voor de vaccinatiebereidheid: "De meeste mensen hadden al een voorkeur voor Pfizer vanwege de hogere effectiviteit en dat middel krijgen ze nu hoogstwaarschijnlijk."
- Het hoofdredactioneel commentaar van De Telegraaf stelt dat 'de toch al moeizaam verlopende vaccinatiecampagne ... opnieuw averij heeft opgelopen' nu Janssen uit de vaccinatiecampagne is gehaald. Het commentaar noemt het een verwarrende boodschap, omdat het vaccin nog steeds als veilig en effectief wordt bestempeld, die ook nog eens breekt met het mantra van minister De Jonge tot op heden: Prikken wat de pot schaft. De onduidelijke boodschap kan volgens het commentaar invloed op de vaccinatiebereidheid. Het commentaar stelt dan ook dat organisaties als de Gezondheidsraad en VWS 'doordrongen' moeten zijn van het belang van een heldere boodschap. "Het gaat hier immers over de gezondheid van mensen. Bovendien gaat het over de snelste uitweg uit de coronacrisis."
- Via de corporate kanalen van VWS uit men zijn ongenoegen dat er geen vaccinkeuzevrijheid is. Men geeft aan wel graag Janssen of AstraZeneca te willen en het jammer te vinden hier niet voor te kunnen kiezen. Ook mensen die het niet eerlijk vinden dat ze niet konden kiezen, maar dat dit veranderd vlak nadat ze het AstraZeneca-vaccin hebben gehad. Via de social mediakanalen van minister De Jonge geven mensen die last hebben gehad van de bijwerkingen van het AstraZeneca-vaccin aan graag een alternatief te willen voor de tweede prik. Ze maken zich zorgen om de bijwerkingen, de lage bescherming en de Zuid-Afrikaanse variant. Ze benoemen hierbij dat in andere landen al wel keuze is en vinden het oneerlijk dat zij het AstraZeneca-vaccin hebben gekregen. In hun ogen hebben ze dit moeten doen, omdat er geen alternatief zou zijn. Nu is dat alternatief er wel en zitten zij straks alsnog met die tweede prik.

Vaccinatiecampagne - Kinderen vanaf 12 jaar met een medisch risico

- **Ronald Klomp** pleit samen met zijn **16-jarige dochter Madelief**, geboren met een hartafwijking, in de uitzending bij EenVandaag voor een vaccinatie voor zijn dochter. Madelief is geopereerd, maar heeft nog steeds last van lekkende hartkleppen, hartritmestoornissen en een gebrekkige conditie. Eerder stuurde Klomp al een mail aan premier Rutte en ministers De Jonge en Slob met als titel 'HELP onze dochter', maar "helaas heb ik nog geen enkele reactie uit Den Haag ontvangen." Klomp begrijpt er niets van dat zijn dochter niet wordt gevaccineerd, maar zowel Madelief als hij en zijn

vrouw jaarlijks de griep prik krijgen vanwege haar kwetsbaarheid. "Haar cardioloog ziet ook het liefst dat Madelief wordt gevaccineerd. Maar zoals het er nu voorstaat, zal ze moeten wachten tot ze 18 is", stelt Klomp.

- **Voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde Károly Illy** reageert in de uitzending en geeft aan het geen goed plan te vinden om de medisch specialisten het voortouw te geven. "Dan worden medisch specialisten straks platgebeld door mensen die willen dat hun kind wordt gevaccineerd. We kunnen het werk nu al amper aan." Wel vindt hij het een goed idee om in een volgend stadium ook de kinderen te vaccineren die in aanmerking komen voor een griep prik. Illy snapt de zorgen van ouders, maar wijst erop dat de kans dat kinderen onder de 18 ernstig ziek worden door corona heel klein is. "Ik begrijp natuurlijk alle ouders maar het is niet zo dat hier niet over nagedacht is. We weten dat deze kinderen echt heel weinig risico lopen."

Mondkapjesdeal Sywert van Lienden

- In de ochtendkranten opnieuw aandacht voor de 'Sywert-deal' naar aanleiding van de 'onthulling' (de Volkskrant) van minister Van Ark dat de overheid een groot aantal orders deels of zelf volledig heeft voorgefinancierd. NRC, Trouw en De Telegraaf blijven feitelijk in de berichtgeving. AD stelt dat de Tweede Kamer het 'vizier verlegt' nu de acute crisis 'weg-ebt' en zich nu focust op wat er allemaal misging bij de start van de uitbraak. Zo vrezen politici volgens de krant dat de 'Sywert-deal' een voorbode is van meer potentiële missers. Ook stelt de krant dat minister Van Ark 'nieuw huiswerk' meekrijgt over het voorschieten van de mondkapjes. De Volkskrant benadrukt dat Van Lienden en zijn compagnons in hun deal zo een 'uiterst gering' risico liepen terwijl ze een hoge winstmarge hanteerden. Ook kon minister Van Ark volgens de krant nog steeds weinig duidelijkheid verschaffen en bleef de hoofdvraag, waarom juist het net opgerichte bedrijfje van Van Lienden een van de grootste overheidsorders, onbeantwoord. FD benadrukt dat de deal werd gemaakt met een 'CDA-prominent'.
- **Ondernemer Hans Prins** zegt in de uitzending van EenVandaag dat Van Lienden geld heeft verdiend aan een deal met hem, terwijl Van Lienden zei als non-profit organisatie te handelen. Prins leverde mondkapjes aan Van Lienden voor een speciale prijs omdat Van Lienden zei deze aan de zorg te leveren, maar ontdekte dat Van Lienden de mondkapjes toch met winst aan de zorg heeft verkocht. "Toen hadden wij ook zoiets van: wat is dat? Je verkondigt overal dat je een non-profit organisatie bent, maar dat ben je niet, want je maakt gewoon een goede marge." Prins geeft aan dat zijn bedrijf wel korting gaf aan de zorg, maar dat door alle aandacht die Van Lienden kreeg de zorg dacht dat ze de mondkapjes bij hem goedkoper konden krijgen. "Hij heeft bij ons 200.000 stuks gekocht, dus dat is een klein deeltje", vindt Prins nu. "Dat moet hem dan ongeveer 50.000 euro hebben opgeleverd."
- **NVIC-voorzitter Diederik Gommers** en **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers** vertellen aan tafel bij talkshow Beau dat ze geen goed woord over hebben voor de mondkapjesdeal waar ondernemer Van Lienden ruim 9 miljoen euro aan heeft overgehouden. "Ik snap niet dat hij het geld niet terugstort", zegt Gommers. "Dit was een crisissituatie", aldus Kuipers. Hij zegt niet te snappen dat "iemand daar op zo'n manier misbruik van maakt".
- In zijn column in [De Nieuwe Revu](#) vraagt **journalist Bart Nijman** zich af waarom het ministerie van VWS Van Lienden tot doelwit heeft gemaakt van een 'lelijke lynchpartij'. Nijman sluit niet uit dat Van Lienden 'onder de bus is gegooid' om Omtzigt te beschadigen.
- Op verschillende plaatsen vloog donderdag de tekst "€9.000.000!! Bedankt. Sywert" achter twee vliegtuigjes over Nederland. Hoewel een enkeling zich op sociale media verbaast over het bravoure van Van Lienden, vermoeden de meesten dat het om een grap gaat, meldt ANP.
- Via de social mediakanalen van minister Van Ark uit men veel kritiek op dat de mondkapjes niet bruikbaar zijn en dat Van Lienden er zoveel aan heeft verdiend.